

Številka: 254.

Karel Habsburg na Madeiri.

ov je že po svoji naravi združeno z velikimi obveznostmi in trajnejšo vrednostjo, kakor pa navadna pogodba med dvema sosedoma. Sploh pa ni bila to pogodba dveh kontrahentov, temveč elementarno, revolucionarno ujediničenje dveh homogenih delov, ki ju je doslej ločila tretja, heterogena sila. Ta »pogodba« je bila pisana s krvjo in posvečena s smrtjo; njene žive črke je napisala zgodovina in volja naroda! Praktično pa je ta politika škodljiva, ker hazardira z gospodarskimi vrednotami, ovira prepotrebno konsolidacijo, ogroža mir in red, vabi ljudske množice za cilji, ki niso v njihovem interesu. Razveljavljanje ujediničenja ponovni v praksi toliko kot razpad Jugoslavije in kakor bi to bi prišlo do tega bi se takoj pokazalo, da je ta »prezgraditev« vse kaj drugega, kakor navadna politična refoma. Temelji države bi bili zamajani in podrti; mejniki porušeni. Samovolji na znotraj bi sledila samovolja na zunan. Ako že ostanemo pri »kontrahentih« bi nikdo ne mogel braniti Srbiji, da si vzame one dele ozemlja, ki ji pripadajo etnografično a to je precejšen del historične Hrvatske. Na vseh obmejnih ozemljih bi se izvršile važne izpremembe; z eno besedo: naša umetna država bi se postavila na tehtnico trenutne moči. To je tako jasno da se ne da zbrati z nikakimi političnimi sofizmi. Za nas nastane samo vprašanje: ali se Hrvatski blok zaveda posledic take politike

Portoroška konferenca brezplodna.

Naša ofenziva v Albaniji.

TIP Beograd, 8 nov. Vse italijanske vesti o prodiranju naših čet v Albanijo so neresnične ter imajo le namen razburjati javnost. Naša cenzura proti Albaniji le že par dni ustavljena.

Sanacija naše valute.

LDU Beograd, 8. nov. Danes so posevili delegati trgovske zbornice v Beogradu namestnika fin. ministra dr. Krizmana in so ga prosili, naj sprejme predloge trgovske zbornice za sanacijo naše valute.

Svoboden uvoz v Romunijo.

LDU Beograd, 8. novembra. Rumunska vlada je dovolila svoboden uvoz v Romunijo. Obenem je stopila v veljavo določba o novih carinskih tarifah, ki so zvišane na 200 do 500 odst.

Radikalci proti reviziji ustave in za koalicijo z demokrati.

TIP Beograd, 8. novembra. Danes dopoldne je imel radikalni klub sejo na kateri je razpravljajl o političnem položaju. Klub se je soglasno izrekel proti reviziji ustave in za koalicijsko vladö. V radikalnem klubu so nekateri malkontenti danes dopoldne poskušali pokreniti vprašanje rekonstrukcije kabineta. Nadaljeenje debate je odloženo na jutršnjo klubovo sejo. Splošno se pa smatra, da so vsi ti poskusi brezupni.

Smrt češkoslovaškega pesnika in narodnega buditelja.

TIP P r a g a , 8. novembra. V starosti 72 let je umrl danes slovaški pesnik Pavel Orszag, znan pod psevdonimom »Hviezdoslav«.

Kitajska in Japonska.

LDU London, 8. novembra (Brez-
žično). V odgovoru na japonske pred-
loge glede Santunga poudarja Kitaj-
ska vlada: Kitajska vlada ni podpisala
versailleske mirovne pogodbe, vsled te-
ga ne priznava posledice te pogodbe.

LDU Rim, 8. novembra. (Radio-Grič.) Italijan-ka vlada deluje na to, da bi se takoj po obitavi sklopov konference v Portorose sklicala v Rimu konference nasted-ivenih držav bivše avstro-ogrske monarhije. (Cenu neki? Op. ur.)

TIP Beograd, 8. novembra. Članice velike in male antante so prejele od Anglije verbalno noto, v kateri priznava tiranško vladno kot legano vladno Albanije, kateri pa ne pripada oz. je Skadria in okolice. Grške zahteve po Epiru Anglija ne bo podpirala, ker je v bistvu albansko vprašanje že rešeno. Svoječasnno skleno sveta vel. poslanikov glede albanskih mej je razveljavljen in se bo ponovno revidiral. Razmejitvi bo pokl. čena tudi naša država. Mije se v korist naše države popravijo pri Debru, Stugi, Prizrenu in Skadru.

Ker Šantunška železnica ni pripadala
cela Nemčiji, ni bila Japonska upravi-
čena, to progo zasesti.

Iz Cirenajke.

LDU Rim, 8. novembra. (Radio—Grič.) Predsednik cirenaiškega parlamenta Saffe Edin Senussi, je izjavil na današnji seji skupščine, da je prišlo do sporazuma med guvernerjem Demartinijem in emirjem Idrisom v svrhu izpremembe ustave.

Italija in konferenca v Washingtonu.

LDU Rim, 3. novembra (Radio-Grič.) Po vesteh iz Washingtona je sprejel predsednik Harding včeraj člane italijanske delegacije na Washingtonski razorožitveni konferenci in jim izrazil svoje veselje nad izjavami, katere je poslala italijanska vlada.

Razdeljevanje živil.

LDU Zagreb, 8. novembra. Minister za socijalno politiko namjerava v sporazumu z ministrstvom za poljedelstvo sklicati sredi novembra zborovanje zastopnikov zemljoradniške zadrug, na katerem bi se rešilo vprašanje razdeljevanja živil na Hrvatskem, v Dalmaciji in Črnigori s pomočjo zadrug.

Poraz komunistov v Italiji.

TIP Verona, 8. novembra. Na zborovanju delavske zveze, ki se vrši te dni v Veroni, so se komunistični zastopniki na vsak način hoteli polastiti vodstva zveze ter so v ta namen predlagali generalni štrajk, s čemur bi bila Delavski zvezi izrečena nezaupnica. Nakana pa je komunistom izpodletela, ko je prišlo do glasovanja se je izkazalo, da so v znatni manjšini. Za predlog socialistov proti štrajku in za sedanjio taktiko Delavske zveze je bilo oddanih 1.426.521 glasov za protipredlog komunistov pa le 415.712 glasov. Po glasovanju je prišlo med obema skupinama do prepira.

(ki je, kakor bomo videli, mogoča samo teoretično), ali pa stoji v službi kake tuje sile, ki hoče doseči razkosanje naše države?!

Ne verujemo v tako globoko pokvarjenost sedanjih voditeljev Hrvatskega bloka, da bi resno sprejeli zadnjo tezo. Mi vidimo v teh ljudeh predstavitelje stare hrvatske opozicije, ki je črpala vsó svojo moč iz državnopravnega razcepa hrvatske in ki hoče ta vir ohraniti, da se resni pred njeno pregrupacijo in popolno revizijo političnega programa. Kakor hitro so ti ljudje uvideli, da je njihova temeljna politična ideja izgubila svojo realno podlago, so se obrnili od Beograda. S tem hočejo onemogočiti nastanek jedinstvenega naroda s čistó novimi političnimi, kulturnimi in gospodarskimi potrebami. Kakor Herakles v Nesov plašč, tako so se tudi oni zavili v hrvatsko državnopravno teorijo, pa v tem udebnem plašču vpijejo: »Pereat mundus, vivat Croatia!« Vse drugo teoriziranje je gola silovistična spretnost.

Nevarnejši, da, resnejši od starih po-
litičnih prvakov hrvatske fevdalno —
meščanske politike je Stjepan Radić, ki
je sicer v zanikanju in političnem cinizmu
enak zajedničarjem in frankovcem, kate-
ri pa upira svojo moč na zdrave, dasi-
ravno politično neorijentirane in kulturno
neprobujene kmetske množice. Zveza
Radića s predstavniki hrvatskih »kapu-
tašev« je oportunist, ki ji ni primere, če
pomislimo, kako skrbno goji Radić
kmetsko razredno zavest, ki mu poma-
ga, kakor zvesti pes na lovu za politični-
mi cilji! Vkljub temu pa bo razvoj izpod-
kopal tudi Radićevo politiko, ker je ste-
rilna, nerealna in neizvedljiva. Radić si
ne upa poseči po dveh sredstvih, s po-
močjo katerih bi postavil svoj program
na tehtnico: ne upa se zvezati z zunanj-
mi nasprotniki in ne more organizirati
vstaje.

Tudi če Radič in vsi centrifugalni življi danes predstavljajo silo, je treba uvažiti, da stoji tej sili nasproti druga, centripetalna sila. Razvoj političnih razmer v zadnjih treh letih nam kaže, da se je centrifugalna sila raztegnila do svoje skrajne meje, da pa je centripetalna sila ojačila svojo privlačnost in prekosila centrifugalno silo. Konsolidacija države napreduje, novi red se uveljavlja vsak dan bolj. Imamo ustavo ki stopa v življenje in postaja realen čimtelj v državi. Ravno kar se izvršuje nova upravna razdelitev. Narodno jedinstvo rodi v praksi — zlasti v gospodarskem življenju — vedno večje uspehe. kateremu zdravemu mislečemu državljanu bi se zahotelo sodelovati pri razdiranju vsega tega, kar sm odosegli v treh letih izza strašne vojne? Ta misel ni zdrava in zato jo bo z lahkoto premagalo dejansko življenje, ki hoče mir, red in delo!

Mi ne pripisujemo sklepom Hrvatske-
ga bloka nikakšne tragicčnosti. Smatramo
jih za docela neuspešno, škodljivo politično
— strankarsko pozvo. Hoteli smo pa po-
kazati, kako se pri nas vodi politika.
Čudna in težka je njena pot, ker se za-
spleta z različnimi teorijami in zastarelimi
historizmi, namesto da gleda življenje z
ovrtimi čini in realno mislečin. Pro-
gani Uverjeni smo, da bo čas in nadaljni
razvoj naše žive države preinaval za-
blode teoretičnih državnopravnih zvi-
darstev.

Za soc.jalno ministrstvo.

Zadnje dni proučujejo v Beogradu predloge glede znižanja števila ministrstev. Ni dvoma, da bi se s fuzijo nekaterih resorjev precej prištedilo. In ne samo to. Manjši ministrski svet je sposobnejši za delo. Naravno je, da tu ne odločuje samo število, marveč predvsem kakovost.

Čim več strokovne spretnosti, energije in duševne prožnosti imajo resortni ministri, tem boljše je funkcija vlade. Od ministra pa zahtevamo, da je ne samo dober parlamentarec, temveč tudi dober poznavatelj resorja, ki smo mu ga poverili. Spričo diferenciranosti današnjega družabnega življenja in zlasti še z ozirom na ogromne izpremembe, ki jih je ustvarila vojna, se zahteva za vodstvo posameznega resorja cel mož, ki se bo vedel v globlji v številne panoge javnega življenja, koje se stekajo na takem centralnem mestu.

Tembolj to velja za socialno skrb. — Pred par desetletji je obstajalo socialno vprašanje bolj v teorijah kakor pa v praksi. V današnjih dneh je največji in najtežji problem časa, ki ne živi več v knjigah, marveč v življenju. Našo dobo imenujemo socialna doba. Tudi oni, ki se še niso navadili čutiti socialno, stoje pred velikanskimi socialnimi problemi. Vprašanje je samo eno; ali jih bo reševala evolucija ali pa revolucija.

O naši državi se trdi, da je agrarna. Iz tega sklepajo, da ne potrebujemo socialne zakonodaje in centrale za socialno politiko. To stališče izhaja iz konzervativnega umevanja današnjega družabnega polčaja. Agrarni značaj naše države nam pač nudi to prednost, da lahko ustvarimo nekatere preventivne mere, t. j. da izboljšamo socialne razmere in s tem zavezimo poplavo revolucije, ki grozi razvitejšim državam. S pametno socialno zakonodajo lahko napravimo v naših delavcev zadovoljne državljane, prilastimo jim usodo bednih brezpravnih proletarcev. Drugič: socialno vprašanje ni zgolj stanovsko vprašanje, marveč je dalekosežen ekonomsko-politični problem vse Evrope, ki posega k temeljem vsake države. Samo brezbriznost tzv. »gornjih slojev« je napravilo iz njega zgolj vprašanje delavskega razreda. Socialno gibanje je v svojem bistvu gibanje za reformo vsega življenja, pokret, čigar gibalna sila je intelektualni napredek. Države so tedaj naravnost dolžne da proučujejo ta svetovni družabni pokret in ga takorekoč »kanalizirajo«, sicer je poplava neizogibna. V praktičnem smislu to pomeni: potrebujemo dobro in razumno socialno zakonodajo, da preprečimo reševanje izven zakona. Seveda se tej nalogi ne more in ne sme izogniti tudi naša država. Fuzija socialnega ministristva s katerim drugim ministristvom ni umestna in ne odgovarja duhu časa. Socialno vprašanje ni več podrejeno, marveč samostojno vprašanje, ki zahteva celega državnika, celega politika, ali pa gre svoja pota. Spomnimo se samo: Dolgo časa so Avstrijci nasvetovali, naj se osnuje posebno ministristvo za reševanje nacionalnih vprašanj. Ni mogla razumeti znamenj časa. Propadla je, ker je omalovaževala narodnostno gibanje. — Ne ostanimo tedaj slepi za velike socialne pokrete.

I—us.

Podpirajte Jug. Matico!

Antun Ivanović-Mejer:

Mariborsko gledališko vprašanje.

(Dalič.)

Torej pregledneje in detajliranje rečeno:

Gledališče služi poglavitno estetičnemu občutenju človeka, t. j. njegovemu čustvu za lepoto (ter ga »vodi po umetnosti k umetnosti«). Toda njegovo delovanje je še širše: gledališče je tudi moralni zavod, ker spaja izobrazbo razuma in srca z najplemenitejšo zabavo.

Oder deluje na kulturno izobrazbo človeka s tem: 1. da mu osvetljuje razum in mu pomaga pravilno presojati ljudi, njihove uredbe, nazore in zablode ter vrši tako vseobčo sodbo in podpira pravčnost.

2. Oder služi modrosti in morali, prikazuje nam živo in verno kreposti in slabosti.

3. Bori se s šolo in satiro proti človeški slabosti in neumnosti.

4. Pomnožuje naše poznavanje ljudi, kakor izvrstna šola praktičnega znanja in vede.

5. Poučuje nas, kako treba da prenašamo razne doživljaje in izpremembe

Deželnosodni svetnik dr. Vidović:

Občinska sodišča za pobijanje draginje.

(Konec.)

Od druge strani se občinskemu sodišču očita, da se bavi samo z malenkostnimi slučajji in ne zadene pravna krivcev draginje, češ tatove izpuščajo, tatitje pa obešajo. Ta gospoda si nekoliko napačno razlaga načelo: »Jednaka pravica za vse!« Mogoče, da je v posameznem slučaju ugotovljeno n. pr. prekoračenje maksimalnih cen samo za nekaj kron in da na prvi pogled vzouja občutna kazen samo za ta posamezni slučaj pri marsikom sočutje, toda ne sme se pozabiti, da je to prekoračenje v poedinem slučaju samo ono, ki se je moglo dognati in dokazati iz dolge verige drugih slučajev, ki jih je dotičnik gotovo tudi zakrivil, ki pa niso mogli biti predmet preiskave, ker se prizadeti bodisi iz komodnosti, bodisi iz drugih ozirov ni oglasil. Vestno uradovanje zahteva, da se vsi naznanjeni slučajji obravnavajo, cela vrsta oprostilnih odločb pa priča, da občinsko sodišče pri izreku o krivdi postopa zelo rigorozno. Glede kazni je pa vezano na zakonita določila, ki ne dopuščajo uporabe izvanredne milosti. V tem oziru bo gotovo zakonodajni odbor iz človeškega stališča, — ne iz sočutja do navijalcev cen našel primeren izhod, ki bo pozneje dopuščal boljše individualiziranje kazni.

Nek dopisnik je v »Slovenec« napravil občinskemu sodišču vse revne mlekarice, ki so v tej suši, ko se baje v Halozah izmenjava vino za vodo, dobile še vseeno dovolj vode za podolževanje mleka, — dasiravno so bile vse te »nesrečnice« sojene po okr. sodišču. Če se ta »gallimatias« dotičnemu poročevalcu ni pripetil v »obilici« njegovega časnikarskega posla, se mora tako podtikovanje kot zlobno, najodločnejše zavrniti. Občinsko sodišče za pobijanje draginje do danes ni razpravljalo niti o eni mlekarici.

Drugi zopet razodevajo (seveda v brezimnih splošnih dopisih v listih) občinskemu sodišču baje še neodkrito resnico, da so razni ekspozitji glavni krivci draginje. Ja, gospodje, pogumni! Spišite in podpišite ovadbo z navedbo konkretnih oseb, konkretnih dejstev in dokazov, da se bo dalo tudi tukaj kaj napraviti. Splošna namigavanja v listih so brezplodna, anonimno spada v koš! Čeprav se postopanje pri občinskih sodiščih po uredbi lahko ukrene tudi uradoma vendar ne more nihče zahtevati, da naj občinsko sodišče stika v vseh privatnih hišah in vzmernirja poštene in realne trgovce in obrtnike. »Lettre de cachet« se v pravni državi ne izdajajo!

V krogih trgovcev se zopet nepotrebno razburjajo tudi radi tega, ker jih je občinsko sodišče povabilo, da izrečejo svoje mnenje o običajnem dobičku. Ti podatki se pa zbirajo samo v namenu, da dobi urad zanesljive obče

življenja, prikazujoč nam razne usode in slučajnosti splošnočloveškega življenja.

6. Vpliva na našo pravčnost in obzirnost napram nesrečnim, priporočujoč nam potrpljenje in človekoljubje.

7. Pomaga negovati pravi nacionalni duh, ker najživeje in najbolj vsestransko izraža in kaže sličnost mišljenja in nazorov ter enotnost nagnjenja in nagonov naroda.

8. Podpira nas v razumevanju socialnih problemov in borb, prikazujoč vse staleže in sloje, vse stanove in uredbe. ... družbe z vsemi njihovimi potrebami in pogreški ter posledicami.

9. Uničuje šovinistični separatizem, prikazuje komade iz svetovne literature in dela raznih narodov ter nas tako z njimi seznanja in zbližuje, človeka s človekom.

10. A »least not least« poseduje oder še obče priznano prednost: da je plemenita zabava in duševni užitek, ki dvigajoč jo edinega človeka, dviga pravo človečanstvo.

Ko ve človek vse to, vidi v resnici veliko važnost gledališča kot kulturne »ga« (dr. Škapin) narodnega zavoda. — Akoravno pa ni kvaliteta gledališča samega odvisna popolnoma od kvantitete njegovega vodstva, je vendar

smernice, za presojo predloženih mu kazenskih slučajev, potem za eventualno maksimiranje cen in za poročilo ministristvu za socialno politiko, ki bo v smislu uredbe lahko izdalo potem smernice, dovezne za vsa občinska sodišča. Zahtevana pojasnila so torej zgolj v interesu trgovcev in obrtnikov samih. Ravno tako služijo trgovske knjige samo v obrambo onega, zoper katerega je uvedeno kazensko postopanje, ali onega, ki se hoče ubraniti neopravičeni določitvi najvišjih cen. Splošen vpogled trgovskih knjig se ni nikjer odredil in nikjer zahteval.

H koncu še nekaj besed onim, ki so nezadovoljni s tem, da se cene temu ali onemu živilu niso maksimirale ali nezadostno maksimirale. Ko je bilo ustanovljeno obč. sodišče za pobijanje draginje, je vsak pričakoval čudežev, ki jih centralna vlada v celi dobi obstoja države z raznimi uredbami ni mogla ustvariti. Za cene so merodajna obča trgovska načela, ponudba in povpraševanje po blagu, aktivnost ali pasivnost produkcije v dotičnem kraju in drugo, zlasti pa stanje valute in izvoz. Vsi ti činitelji pridejo v poštev pri maksimiranju, ki kot dvorezilo lahko kvarno vpliva na dobavo živil, izprazni trg ter lahko povzroči nedogledne posledice. Zato se obč. sodišče v vsakem slučaju informira po stanju o tržnih poročilih, po prizadetih in po strokovnjakih in še-le po tehtnem prevdaru pristopi do sklepanja. Da se pri tem ozira v prvi vrsti na konsumente, je samo ob sebi umevno. Upoštevati se pa mora vselej, da so mestne granice obenem konec območja obč. sodišča.

Ako bo občinstvo hotelo uvaževati zgornja razmotrivanja, bo utihnil marsikak glas nezadovoljstva, obč. sodišču za pobijanje draginje bo pa omogočeno uspešnejše delovanje.

11. november - Rapallo.

Crni dan našega naroda. S omnite se na Jugoslovensko Matico! V Mariboru bo podružnica »Jugoslovenske Matice« v sobo to in nedeljo po ulicah nabirala prispevke. Darujte!

Notranja in zunanja politika.

* Formalna ostavka vlade ni sprejeta. Kakor javljajo iz Beograda, je ministristvo predsednik Pašić podal Nj. Vel. kralju Aleksandru demisijo vlade. Nj. Vel. inststvo te demisije ni sprejelo, ker uživa vlada njegovo polno zaupanje.

* Demobilizacija prihodnje dni. Ker iz Pešte prihajajo ugodne vesti ter je glavni cilj mobilizacije dosežen, bo ministristvo svet sklepal še te dni o de-

res da »pri nobenem zavodu ne daje vodstvo v toliki meri svojega pečata celemu delovanju in nehanju, kakor ravno pri gledališču« (dr. Škapin) in res »je vodstvo ono, ki edino omogoča vsako programatično delo« (dr. Škapin). Radi tega je popolnoma opravičena skrb, kdo nam bo vodil gledališče.

Minimalni zahtevki, katere je stavil dr. Škapin v svojem feljtonu na gledališkega ravnatelja so:

»1. Enoten harmoničen svetovni nazor, s čimer nislim filozofsko podlagi«.

2. popolno teoretično poznanje literature, zgodovine ter zgodovine umetnosti dotičnega naroda, ter njihove dramatične literature; kakor tudi poznavanje cele svetovne dialektične literature;

3. praktična usposobljenost;

4. temeljito rekel bi subtilno poznanje jezika naroda.« (Dr. Škapin v »Napreju« št. 241.)

Ob koncu svojega feljtona pa piše isti pisec: »Z gotovostjo lahko trdim, da nima niti eden izmed kompetentnih faktorjev za intendanta mariborskega gledališča predlaganih oseb gorenjih kvalit. Nihče izmed imenovanih ni namreč praktik. Eden izmed njih ne obvlada docela niti slovenskega jezika.«

Pri ustmenem razgovoru, katerega

mobilizaciji na orožne vaje vpoklicanih levnikov. Demobilizacija se bo izvršila sporazumno s Češkoslovaškom.

* Nevarnost finančne katastrofe. Naša valuta se nikakor ne bo popravila. Zadoje dni je padla v novo kritično situacijo. Dinar je padel na vrednost češke krone, ameriški dolar, ki je stal lansko poletje 59 do 60 K, je dosegel bajno višino 400 K. Na beograjski borzi niso predvčerajšnjim in včeraj notiral francoski franki, funti in dolarji, ker valutni spekulant pokupili vse tuje valute in jih ne dajo na trg. K številnim stalnim vzrokom, ki povzročajo to kritično stanje naše valute, se pridružio še novi, med njimi naš zunanepolitični položaj, nejasnost glede našega posojila v inozemstvu itd. Vsled tega skakanja valute je zopet začela nastopati draginja, največje gospodarsko zlo. Vse to vzbuja na odločilnih mestih veliko skrb. Predvčerajšnjim se je vršila v Beogradu finančna konferenca demokratov, katero je vodil g. Ljuba Davidović. Referirali so dr. Krizman, dr. Veljković in dr. Marinković. Konferenca se je udeležilo mnogo beograjskih trgovcev in drugih interesentov. Vsi govorniki so pritrdili stališču dr. Veljkovića, da je treba z vsemi sredstvi podpirati izvoz ter zmanjšati uvoz luksuznih predmetov. Dr. Marinković je predlagal: 1. Zabraniti je treba arbitražo, da zdrava valuta ne bo šla čez mejo v plačilni nacionalizirani podjetji, katerih vrednost presega milijardo dinarjev. 2. Država naj posreduje, da se trgovskemu svetu pomaga z zdravo valuto. Dr. Marinković je predlagal moratorij.

* Kočevski Nemci in radikalna stranka. Zadnjič smo poročali, da je radikalna stranka pričela izdajati nemško glasilo, upajoč na ta način pridobiti nemške Kočevarje za svojo stvar. »Gottcheer Zeitung« pa v svoji zadnji številki odklanja ta poskus in piše med drugim: »Kočevje pripada Kočevarjem. Mi si bomo pridobili to lastno organizacijo in z zbiranjem lastne moči večji ugled tako pri Slovencih kakor pri Srbin, nego če postanemo privesek katere slovenske ali pa radikalne stranke, pri kateri bi se Kočevarje poslalo na klop za pečjo, d čim bi si drugi sedli k mizi ... S mostojna organizacija Kočevarjev pa ne izključuje dejstva, da bo treba na mnogih področjih delati skupno s slovenskimi strankami ...«

* Horty — madžarski kralj? Velika antanta je zahtevala pri madžarski vladi, da se z zakonom onemogoči tudi izvolitev Habsburgovcev. To zahtevo je podpirala zlasti Italija, ki bi rada videla na madžarskem prestolu vojvodo d' Austa. V »rezervi« je bilo tudi več burbonskih, bavarskih in španskih princev. Kakor pa javljajo iz Budimpešte, obstoja vedno več možnosti, da bo v slučaju volitve izvoljen za madžarskega kralja sedanji upravnik Horty.

Ne pozabite naročnino!

sem imel z g. dr. Škapinom na temelju omenjenega feljtona mi je ponovno zatrdil, da mi ne odreka niti enotnega harmoničnega svetovnega nazora, niti filozofične podlage. Priznava pa mi tudi zahteve postavljene v 2. točki njegovih predpogojev. Odreka pa mi praktično usposobljenost, ker nisem igralec, a on zahteva, da mora biti intendat gledališča obenem tudi prvi igralec. H koncu pa mi kot Srbohrvatu odreka »subtilno poznanje slovenskega jezika«, »njegovih najfinejših nijans« in »razvojnih možnosti«.

Naj mi bode dovoljeno reflektirati na to!

Kdor pozna moje delovanje v Mariboru, t. j. kdor je slišal moja javna predavanja in moje govore govorene javnosti, ali pa čital od mene podpisane članke, je lahko spoznal moj svetovni nazor ter po uporabljenem materialu lahko prepričal kako poznam domačo (tudi slovensko!) zgodovino in literaturo. — Kdor pa me je videl hoditi le v uniformi, ta bo seveda podpisal Hagemannov citat, katerega je uporabil dr. Škapin: »der aus einer Kunstbeflissenen Familie stammende ehemalige Kavallerieoffizier, langt nicht in dem Masse für den schwierigen Posten der öffentlichen

Dnevna kronika.

— **Zrtev albanske fronte.** Dne 27. oktobra je padel v bojih z Albanci v bližini Karčelita naš rojak poročnik gospod Davorin Bevč. Pokopali so ga začasno ob obliki udeležbi občinstva v starodavnem Prizrenu.

— **Na naslov Južne železnice in potujočega občinstva.** Vozil sem se letos menda desetkrat na progi Sv. Ilj. Ptuj. Poskušal sem vse razrede, a v nobenem ni bilo mogoče doseči prostora za nekadilce. Sprevozniki pravijo, da se potovalci razlikovanja med kadilci in nekadilci ne drže in da se hudojejo, če se jih na to opozarja, ker marsikateri potovalec radi bolehnosti ne prenaša tobaka, naj bi se naredil v tem oziru red. Bi bil tudi znak kulture! Dr. K. I.

— **Zakon o uradnikih.** Zadnji čas se pojavljajo v javnosti vesti in članki, ki se nanašajo na delo komisije za izdelavo zakona o uradnikih. Te vesti pa ne odgovarjajo resnici, so popolnoma neosnovane in javnost le motijo, kakor se je moglo to doslej konstatirati. Zaradi tega smatra ministrstvo za pripravo ustavotvorne skupščine in izenačenje zakonov, pri katerem posluje ta komisija, za potrebo izjaviti, te vesti ne izvirajo iz kompetentnega mesta in niso zanesljive. Napisi se še v delu ter bo objavljen čim bo gotov. Potem bo imela javnost priliko, da o njem izpregovori.

— **Ruski sanatorij v Vubergu.** Vsled pomanjkanja sredstev za vzdrževanje, je ruski sanatorij v Vubergu pri Ptuj ukinil svoje poslovanje. V sanatoriju se je nahajalo okrog 200 bolnih Rusov, večina inteligenca.

— **Konec pozne trgatve v mariborski okolici.** V vinogradu „Kalvarija“ v vinskih in sadjar-ke šole v Mariboru se je vršila glavna vinska trgatve meseca oktobra, in sicer z več ne v drugi polovici tega meseca, ko je bila trgatve povod naokoli več ali manj že končana. Dve manjši parceli z rilingom sta se pa pustili z grozdem na tlu še do 5. novembra. Grozdje je ostalo izredno eplo in zdravo, da je izgledalo, kakor da bi izžarevalo iz njega zlatorumeni solčni žarki iz vročega poleja. Kvaliteta je izboljšala, a ne toliko rad pripravlja na sladkorju v zadnjih dneh, kakor vsled tega, ker se je znatno zmanjšala količina kisline v primeri s prej spravljeno grozdem. Tako je 5. novembra s srečno koncem. Najpogostejša trgatve v mariborski okolici ob lepem, ničem j senskem vremenu. Ravnatelj Andrej Zmave.

— **Krajevna organizacija JDS za mesto Slov. Bistrica** je priredila 5. novembra t. l. sestanek. Sestanek so se v mnogobrojnem številu udeležili obrtniki, državni uslužbenci ter druga inteligenca, ki je pokazala, da ima stranka v tem mestu lepo bodočnost. V-a čast našemu uradništvu, ki je bilo skoraj do zadnjega zastopano. Sestanek je otvoril p. predsednik krajevine organizacije g. dr. Pučnik. Podal je obširen referat o zunani, notranji in finančni politiki ter razložil stališče, ki ga zavzema JDS. Na njegova točna izvajanja so sledila nekatera vprašanja.

Kunstübung. Besteht schon einmal die Forderung, dass ein Direktor sein Theater tatsächlich auch zu dirigieren, das heisst fach- und sachgemäss aus eigener Initiative heraus kunstfördernd und schaffend zu leiten hat.

Resnica je! Ako je bivši oficir bil samo oficir, ni sposoben za ravnatelja gledališča. Ali ako je uspešno čevljarstvu, krojaštvu, trgovskemu vajencu, ali slabemu učenku obrtne šole, da je s praktičnim in autodidaktičnim teoretskim delom postal dober in odličen režiser in dober upravnik gledališča, zakaj ne bi mogel biti potem dober upravnik tudi bivši oficir, ki je dovršil celo gimnazijo z maturo, a potem razen vojne akademije še celo filozofično fakulteto in dva semestra juridične fakultete zagrebškega vseučilišča. Zakaj bi ne mogel biti upravnik gledališča bivši oficir, ki je na klasičnem temelju pričel študirati na vseučilišču filozofijo ter kulturno in literarno zgodovino; ki je bil pet let profesor zgodovine in literature na srednjih šolah ter je poleg vsega tega pogledal tudi v gledališče tako temeljito — kakor sem to storil jaz? (Dokumenti so na razpolago!) (Dalje prih.)

— posebno o naraščajoči draginji. Na to je župan g. Danijel Omerzu v lepem nagovoru budil navzoče k složenemu -kupnemu delu, ki je in bo pokazalo š: nadaljine upehe v našem mestu. Po kratki debati se je enoglasno sklenila resolucija, ki daje JDS popolno zaupanje. Enodušnost vseh navzočih je pokazala, da so taki sestanki tukaj večkrat potrebni. Na disciplino in složnost naših somišljenikov smo lahko ponosni.

— **Karel v azilu na Madeiri.** Po poročilu iz Funchala na Madeiri je tamkaj že pripravljeno bivališče za razkralja Karla in Cito.

Mariborske vesti.

Maribor, 9. novembra 1921.

m **Himen.** V nedeljo se je poročil tukajšnji učitelj g. Vojoslav Ipavec z gđ. Marcelo Perot. Obilo sreče!

m **Umri** je včeraj jutraj Tomaž Lesjak, 58 let stari mehanik delavnice Južne železnice.

m **Premeščen** je iz Koprivnice v Maribor začasni pomočnik komisarja železniške policije Ilija Dragičević.

m **Kapuni na strehi** — Še niso jenjali peti in »šakali« še vedno tulijo, samo mesto Peskove, so našli sedaj novo pesem: o uradniškem plesu. Je pač hudo, če ima človek čuden nagon, da se mora smešiti pred javnostjo z dlakocepstvom. Vse to smešenje pa bi izostalo, če bi bila »Jugoslavija« poverila svoje dopisništvo v Mariboru sposobnejšim rokam.

m **Popravek.** V včerajšnji notici »Za bolnega primorskega begunca itd.« popravi tiskovne napake: Darovali so gg. Bratož 50 K, Štoka, Laščak in Mislej po 40 K, Vuga 28 K, Zeln, Sertič in Škerjanc po 20 K, Lukežič 13 K in Udovič 8 K.

m **Odhod nepriljubljenega uradnika.** Uradnik tukajšnjega obmejnega komisarijata g. Pantič, ki je bil že dvakrat kaznovan radi klofutanja strank in ki je nedavno — kakor poroča »Jutro« — oklofutil zopet nekega bolnega dijaka, je premeščen iz Maribora. Pravijo, da bo stopil v albansko državno službo.

m **»Drava« za kulturo.** Lesna ak. družba »Drava« je menda edino mariborsko podjetje, ki stalno in pa tudi izdatno podpira narodne in kulturne institucije dokaz, da jo vodijo inteligentni možje, ki imajo tudi idealna stremljenja. Poročajo nam, da je »Drava« darovala zopet večjo množino drv »Ljudski knjižnici«.

m **Zadnje številko »Volksstimme«** je cenzura zaplenila.

m **Izjava.** Na mnogostranska vprašanja odgovarjam javno, da nimam nič skupnega s sedanjim vodstvom gledališča. Toliko v pojasnilo vsem, ki me na cesti sprašujejo o gledališču. Ljudem Švagi, bivši tajnik in igralec mariborskega gledališča.

m **Darovi za Ljudsko knjižnico.** — Za Ljudsko knjižnico so darovali gg. oficirji II. orožniškega bataljona v Mariboru znesek K 350. Iskrena hvala!

Uradniški ples, katerega prirede člani uradniške obednice, se vrši v soboto 12. t. m. od 20. ure dalje v veliki kazinski dvorani. Svirala bo vojaška godba. Poleg plesa so na programu tudi srečolov in pevske solo točke članov narodne opere gg. Šimenca in Štancarja ter gđ. Mezgečeve. Za izborna vina in jedila bo preskrbljeno v polni meri. Dvorana bo krasno okrašena.

m **Moderni umetniški ples.** Koncertna plesalka Alma Jelenska, ena najnadarjenjših učenek Getrude Bodenwieser, priredi 19. novembra v Götzovi dvorani svoj plesni večer. Prijave na sedeže po 10, 8, 7 in 6 dinarjev sprejemate trgovini Brišnik in Höfer.

m **Nesreča ali samomor?** Včeraj jutraj so našli na železniški progi poleg Magdalenskega parka mrtvo truplo mladega moškega, kateremu je lokomotiva odrezala eno roko in eno nogo. Identitete se doslej še ni moglo ugotoviti in se tudi ne ve, če gre tu za nesrečo ali za samomor. Truplo, ki je ležalo več ur na mestu ob tiru so prepeljali v mrtvašnico na Pobrežje.

m **Na cesti napaden.** Posestniški sin Ludvik Januš iz Traguč pri Sv. Marjetji je nastopil v Mariboru orožne vaje. V torek popoldne se je napotil domov, da si prinese nekaj hrane. Ko se je zvečer vra-

čal v mesto, so ga pri Sv. Petru napadli neznani fantje, vrgli na tla in pretepli. Pri tem je dobil vsled udarca z nekim topim orodjem tako težko brazgotino na glavi, da je obležal v nezavesti. Poklicali so rešilni oddelek, ki ga je obvezal in spravil v bolnico. Ker Januš vsled težke rane ni mogel govoriti, se doslej še niso mogla dognati imena napadalcev.

m **Na eno leto ječe** je bil obsojen radi razžaljenja veličanstva pred tukajšnjim okrožnim sodiščem v ponedeljek Ivan Krajnc iz ptujske okolice.

m **Pozor pred tatovi!** V zadnjem času sprejema tuk. policijski komisariat vse polno prijav o izgubitvi, oziroma tatvini listnic in drugih vrednostnih predmetov. Ker še ni gotovo, če se v Mariboru ne nahajajo morda nepoznani žeparji, se občinstvo opozarja, da pazi na svoje stvari in eventualno sumljive osebe takoj prijavi policiji.

m **Kam je pristojna?** Dne 12. oktobra je tuk. policija aretirala v Smetanovi ulici radi potepuštva l. 1861. baje v Zetlah pri Ptuj rojeno slaboumno Elizabeto Hrušman ter jo vtaknila v zapor. Ker se doslej še ni dalo ugotoviti, kam je pristojna, se naprošajo oni, ki bi o njej vedeli kaj podrobnejšega, da to sporoče tukajšnjemu policijskemu komisarijatu.

m **Med kegljaji.** Nedeljski popoldan je preživel nek upokojen stražnik, sedaj poslovodja neke tukajšnje tvrdke z dvema železničarjema pri kegljanju na dvorišču gostilne Stošir v Mlinski ulici. Med igranjem pa je nenadoma opazil upokojeni stražnik, da mu je zmanjkala iz suknje, katero je imel obešeno na kegljišču, usnjata denarnica s 1840 jugoslovanskimi in 1950 avstrijskimi kronami ter 17 nemškimi markami. Ukradeni je pozval nemudoma na lice mesta policijo, ki je preiskala dvorišče ter res našla za neko ograjo skrito denarnico, v kateri pa so bile samo še avstrijske krone, katere tat očividno ni smatral za vredne tatvine. Tej prvi uspešni preiskavi je sledila še osebná vizitacija ki je bila istotako uspešna, kajti pri enem izmed obeh železničarjev so našli vse jugoslovanske krone in nemške marke, katere so seveda takoj vrnili ukradenemu, tatinskega železničarja pa so odvedli v zapor.

m **Tatinska trojica.** Iz Varaždina v Maribor je prišel te dni ključavničarski pomočnik Plečaš, da si poišče tu službe. V neki gostilni v Mariboru se je po svojem prihodu seznanil z Rusom Nikolajem Kozakovim, uslužbenim v Mariboru, s katerim sta sklenila takoj trdno prijateljstvo ter to prijateljstvo tudi pošteno zalila v raznih tukajšnjih gostilnah. Rezultat tega zalivanja prijateljstva je bil končno ta, da je Plečaš pri neki mizi trdno zaspal; ko pa se je prebudil, je na svojo veliko žalost opazil, da ga je ruski prijatelj zapustil brez slovesa, a s še večjo žalostjo, da je z njim izginil tudi ves njegov denar, okrog 900 K. Plečaš je prijavil slučaj policiji, kateri se je po naključju posrečilo izslediti tatinskega Kozakova v neki gostilni, ravno v trenutku, ko je delil ukradeni denar s še dvema kompanjonoma Francem Špegličem in Josipom Trglecem. Policija je vse tri tiče aretirala. Pri hišni preiskavi je našla pri enem izmed trojice tudi podplave, katere je ukradel svojemu delodajalcu Vjenu Badlu.

m **Kavarna Central.** Danes koncert salonskega orkestra Perc-Comelli, začetek ob 8. uri. 1751

m **Velika kavarna.** Danes zvečer koncert prvovrstne salonske godbe profesorja Kuhičeka. 1253

Narodno gledališče.

Dramatična šola Nar. gledališča. Pouk dramatične šole se vrši v petek, dne 11. novembra ob 19. uri.

Kultura in umetnost.

x **Glasbena Matica** bo proizvajala na svoj-m obot en koncertu 5 novih skladb in sicer A. Lamičeve pesem beguncev: »Cuj nas zemlja, čuj nas nebo«, je pe-em p. lna ognja in gorja, zakletev in pri-ega. Adamić jo je mojste-ski posodil. V ru-k-m uje-ništ-vu v Tašk-ntu je Adamić zložil na Golarjeve besede zbor: »Kregale se vdova in devojka«. Ker mu je pa besedilo zmanjkalo, je nekoliko iz svojega primaknil. Pesem ima

ruski ko'orit. Poklonil je ta zbor naši vlati v zahvalo, ker so ga pevci na njegovem povratku v domovino tako zlostil ubno v Mar boru spr-jeli. Mladega pastirja v tem zboru poje gosp. Avgust Zivko, u'eneec solopetja pri ravnatelju topiču, vdovico gospa Kocmul, devojko gospa Mezgec. Težavne harmonične okrete ima nova Devova skladba »A. ljubca, zdaj je dan« z bariton in tenor solom (gg. Gibac in Zvko). S to skladbo je Dev pogumno stopil v krog modernistov. Svillo solnce nam bo prisijalo v Devovi novi pesmi: »S. a. b. a. na poljani«, je zlatorum ni humor v besedi in giasbi, posebno k dar »e« mol bas privlece. Nekaj novega, dostej v slovenski gla-beni literaturi še neobdelanega je 6 glasen ženski zbor »Zajč-ek tece po zeleni trati, bež-te fantki, da vas ne bo s tačko«. To podi ženski zbor s trikratni mi sop-rani in trikratnimi ali zajč-ka toliko časa, da se fantki pred nj-m reš-jo in zapo-je izven nevarnosti lepo v krogu ve-sele, poskočno pesem. O našem La-jovcu, voditelju modernistov, hočemo jutri spre-govoriti.

x **Nazadovanje šolstva in naobrazbe v Rusiji.** V članku, ki ga objavlja moskovska »Izvestija«, se pritožuje komisar za ljudsko prosveto Lunačarskij, da nazadovanje ljudskega šolstva dobiva katastrofalni značaj. Za potrebo ljudske naobrazbe so odmerjeni samo 3 odst. državnih dohodkov. To ne zadostuje niti za najskromnejše potrebe. Država dolguje učiteljstvu več milijard rubljev na neizplačanih službenih prejemkih. Šole naj bodo tudi v bodoče brezplačne, a od bogatih bi se pobiral šolski davek. V resnici pa pobirajo v Moskvi in na deželi na zelo krut in krivični način pristojbine za šolstvo, tako da se šolstvo pravzaprav vzdržuje iz žepov staršev. Komunist Preobraženskij je že izjavil v »Pravdi«, da bo treba zapreti celo vrsto strokovnih šol. Vseučilišča se tudi zapirajo; 5 provincijalnih univerz je že zaprtih in ni upanja, da bi se otvoril zimski semester. Tako se končajo vse blesteče fraze o ljudski prosveti in ogromnem duševnem razmahu v sovjetski Rusiji. Še pred enim letom je obljubljal isti Lunačarskij, da 1. januarja 1922. v Rusiji sploh ne bo več negramotnih (analfabetov). Kakoršen je položaj sedaj, ni izključeno, da 1. januarja 1922. ne bo več — šol, izvzemši one zavode, katere si bo ljudstvo vzdrževalo samo, ne oziraje se na vlado in njenega komisarja za prosveto.

Sokolstvo.

o **Moška deca,** oddelek, ki je telovadil pod vodstvom brata Kovačiča doslej ob četrtkih in sobotah od 16. do 17. ure v telovadnici na Zrinjskega trgu, je bil razdeljen radi prevelikega števila dečkov in radi kolizije s šolskim poukom v dva pododelka; pododelek A telovadi sedaj ob ponedeljkih od 15. do 16. ure; pododelek B ob četrtkih od 16. do 17. in ob sobotah od 15. do 16. ure. Kraj in vodstvo, kakor prej. To naj blagovolijo starši upoštevati.

o **Mladinsko zabavo** priredi »Sokolsko društvo v Mariboru« svojemu naraščaju in pod sokolskim vodstvom telovadeči deci v nedeljo, dne 13. t. m. popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Začetek prireditve ob 15. uri. Vstopnine ne bo, vendar se bodo sprejemali prostovoljni darovi društvu v kritje stroškov. Spored je zelo zanimiv in mnogovrsten in bo pravočasno objavljen. Vabljeni so k prireditvi tudi stariši, vendar imajo dostop le na galerijo, ker je zabava namenjena predvsem mladini, ki bo s sodelovanjem iz lastne sredine pokazala, kaj premore.

o **Jugoslovanski Sokolski koledarček** za l. 1922. Naročila zanj se sprejemajo v sokolski pisarni ob uradnih urah. Bratje in sestre ter prijatelji Sokolstva, sezaite pridno po njem! — Odbor »Sokola«.

o **Jugoslovanska Sok. Matica** je poslala »Sok. društvu v Mariboru« priglasništvo za pristop. Pozivljamo brate in sestre, da se oglašijo v svrhu pristopa v čim večjem številu v sokolski pisarni v Narodnu ob uradnih urah, to je ob torkih, četrtkih in sobotah od 18. do pol 20. ure in ob nedeljah od 10. do pol 12. ure. — Odbor »Sokola«.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

OSKAR WILDE:

Pahljača Lady Windermere.

(Drama v štirih dejanjih.)

Prevel: Radivoj Renar.

(Dalje.)

TRETJI PRIZOR.

Lady Windermere: (sama) Strašno! — Sedaj razumem, kaj je mislil Lord Darlington s slučajem dve leti poročenega para, katerega mi je stavil za primero. — O, in vendar to ne more biti res — ona je govorila o velikih svotah denarja, katere da ji daje. Sicer pa vem kje ima Artur svojo čekovno knjižico — v enem med predalov pisalne mize. Tu bi lahko razkrila — in bom tudi razkrila (odpre predal). Ne to je grda pomota (vstane ter gre proti sredini) To je čisto navadna skandaloza pravljica. On me vendar ljubi! Ljubi me! Toda zakaj bi ne pogledala? Njegova žena sem in zato imam pravico pogledati (gre k pisalni mizi, vzame iz predala čekovno knjižico ter jo pregleduje, strah za stranjo; potem se nasmehne ter vzdihne clajšujoče). Saj sem vedela! Niti ene resnične besede ni na celi stvari! (dene knjižico nazaj v predal; med tem se zdrzne ter vzame iz predala drugo knjižico.) Še ena knjižica — privatna — zaprta! (jo skuša odpreti, toda zaman; med tem začne gleda na pisalni mizi nož za papir, ga pograblji ter preče z njim omoč; že pri prvih strahovih vstrepeče). Mrs. Erlynne — šeststo funtov — Mrs. Eulynne — sedemsto funtov — Mrs. Erlynne — štiristo funtov, o, res je, res je! Strašno! (vrže knjigo ob tla).

Lord Windermere: (vstopi v sredini). No, moja ljubica, so že prinesli pahljačo? (gre desno v sredino ter opazi knjižico). Margaret, ti si razrezala mojo čekovno knjižico. Do tega nisi imela pravice!

Lady Windermere: Ti smatraš pač za grdo, da sem te razkrinkala, kaj ne?

Lord Windermere: Jaz smatram za grdo, da žena špijonira za mozem.

Lady Windermere: Nisem špijonirala za teboj! Še pred pol ure nisem vedela da ta ženska sploh eksistira. Nekdo, ki me obžaluje pa je bil tako dober, da mi je povedal to, kar ve že vsakdo v Londonu — o tvoji blazni neumnosti in o ogrmih svotah denarja, ki jih daješ tej ženski! (gre na levo).

Lord Windermere: Margaret? Ne govori tako o Mrs. Erlynne; ti ne veš kakšno krivico ji delaš!

Lady Windermere: Ti si strašno ljubosumen na čast Mrs. Erlynne. Želela bi, da bi bil tako ljubosumen tudi na mojo!

Lord Windermere: Tvoja čast je neomadeževana, Margaret, ti vendar ne misliš, da — (dene čekovno knjižico nazaj v predal pisalne mize).

Lady Windermere: Jaz mislim samo to, da izdajaš denar na nenavaden način in nič drugega — a ne misli, da me skrbi radi denarja. Radi mene lahko zapraviš vse, kar imamo. Kar me boli je samo to, da si ti, ki si me ljubil, ti, ki si me učil ljubiti te — da si ti to podarjeno ljubezen zamenjal za kupljeno ljubezen. To je grozno! (sede na zofo). In jaz sem tista, ki se čuti ponižano! Ti ne čutiš ničesar! Jaz se čutim omadeževano, omadeževano vso in popolnoma. Niti misliti si ne moreš, kako zoperiti se mi zde ti zadnji meseci — vsak poljub, ki si mi ga dal v tem času se mi zdi sedaj oskrnjen!

Lord Windermere: (gre k njej) Ne govori tako, Margaret! Nikdar nisem ljubil nobene druge razen tebe!

Lady Windermere: Kdo je ta ženska? Zakaj si ji najel hišo?

Lord Windermere: Jaz ji nisem najel hiše.

Lady Windermere: Denar si ji dal, to je vseeno!

Lord Windermere: Margaret odkar poznam Mrs. Erlynne —

Lady Windermere: Eksistira Mrs. Erlynne sploh — ali je vse to le pravljica?

Lord Windermere: Njen mož je umrl pred leti in ona je sedaj sama na svetu.

Lady Windermere: Ali nima sorodnikov? — (pavza).

Lord Windermere: Ne.

Lady Windermere: Malo čudno, ne?

Lord Windermere: Margaret, hotel sem reči — prosim, poslušaj me — odkar poznam Mrs. Erlynne, se je vedno dostojno obnašala. Če je pa pred leti —

Lady Windermere: O, o! (gre čez sredino na desno). Podrobnosti o njenem življenju ne rabim!

Lord Windermere: Podrobnosti o njenem življenju ti tudi ne mislim opisovati. Rečem ti samo eno — Mrs. Erlynne je bila nekoč spoštovana, ljubljena in čislana žena. Bila je iz dobre hiše, ugledna dama — toda izgubila je vse — vrgla je preč, če hočeš. To je bridkejš: nesrečo lahko preneseš, pride sama od sebe, slučajno; toda trpeti po lastni krivdi, to je križeva pot življenja. Bilo je pred dvajsetimi leti, takrat je bila komaj preraščala dekliško dobo. Bila je poročena še manj časa, nego si ti danes.

Lady Windermere: To me ne zanima — in — ti ne bi smel imenovati nje obenem z menoj; to je neokusno (sede k pisalni mizi).

Lord Windermere: Margaret, ti bi jo lahko rešila. Ona si želi zopet nazaj v boljšo družbo in ti bi ji lahko pomagala pri tem (gre k njej).

Lady Windermere: Jaz?

Lord Windermere: Da, ti!

Lady Windermere: Kaka predznost!

Lord Windermere: Margaret, prišel sem, da te poprosim za uslugo in prosim te še enkrat, čeprav si razkrila, česar bi po mojih mislih nikdar ne smela izvedeti, da sem dal Mrs. Erlynne večje denarne svote. Želim, da ji pošlješ vabilo na naš nocojšnji družabni večer (stoji ob njeni levici).

Lady Windermere: Ti si blazen! (vstane).

Lord Windermere: Prišegam ti! Naj govore ljudje kar hočejo — in tudi govore — vendar pa ne vedo nič pozitivnega o njej. Bila je že v mnogi družbi — ne v taki, kakor ti, to priznavam, a vendar v družbi v katero zahajajo tudi dame takozvanih boljših krogov. To pa je ne zadovoljuje. Želel bi, da bi jo ti pohvalila in sprejela.

Lady Windermere: Da bi triumfirala nad mano?

Lord Windermere: Ne, ampak ker ve da si dobra ženska in da če pride enkrat sem, lahko upa na srčnejše in varnejše življenje nego je bilo njeno dosedanje. Ona se pa tudi ne bo trudila ohraniti to znanje večno. Nočeš torej pomagati ženi, ki se hoče dvigniti?

Lady Windermere: Ne! Če se ženska v resnici keša, naj si nikdar ne želi nazaj v ono družbo, ki je z krivila in videla njen padec.

Lord Windermere: Prosim te...

Lady Windermere: Moram se preobleči in ne omenjam mi danes več tega. Artur, (gre k njemu) ti si domišljaš, da sem sama na svetu in da delaš z menoj kar hočeš. Pa se motiš, jaz imam tudi prijatelje, obilo prijateljev.

Lord Windermere: Margaret. Ti si neumna, ne preudarna. Nočem se spuščati s teboj v debato, ostajam pa pri tem, da povabiš Mrs. Erlynne na nocojšnjo zabavo.

Lady Windermere: Na to niti ne mislim.

Lord Windermere: Ti se upiraš?

Lady Windermere: Na vsak način!

Lord Windermere: Oh, Margaret, stori to meni na ljubo, to je njena zadnja priložnost.

Lady Windermere: Kaj to mene briga?

Lord Windermere: Kako okrutne so dobre žene!

Lady Windermere: Kako so šibki slabi možje!

Lord Windermere: Margaret mogoče je, da ni nihče izmed nas moških dovolj dober za ženo, ki jo poroči — to je res — toda ti vendar ne misliš, da jaz — to sumničje je strašno!

Lady Windermere: Zakaj bi bil rad drugačen kakor so drugi? Slišala sem, da v Londonu skoro ni poročenega moža, ki ne bi za sramotno strast zapravljaj življenja.

Perfektna, samostojna, za blance popolnoma izveščana

knjigovodkinja

ali knjigovodja, možna slovenskega in nemškega jezik v le-edi in pisavi se išče, proti tako sni vsto itel za ek p.rtno trgovco. Pisni en ponudbe na upravo lista z mesečnimi plačili in zahtevami pod „Koloniale“. 1777 2-1

Kupi se hiša

v Mariboru v bližini južnega kolodvora z večjim vrtom ali dvoriščem.

Ponudbe pod: „TRGOVEC“ poštno ležeče Ljubljana. 1776 3-1

Singer

šivni stroj

šivnica

nadomestni deli

strojno ožje.

Velika pošiljatev iz Amerike dospela. Dobi se samo v naši podružnici

Singer šiv. stroji Bourne & Co. Newyork

podružnica Maribor, začasno Dravska ulica 10.

Ugodni plačilni pogoji na obroke. 600

Česalni salon za dame

M. Fettich-Frankheim
Maribor, Stolna ulica šte. 2

se priporoča cenjenim damam za izviševanje vseh vlačniških in v to stroko spadajočih del. Lastna zaloga parikmerj in la-nih korač v vseh barvah in velikostih — Manicura, — Poprava zaponek in vlasnic. 1709 10-2

Malta oznanila.

Gospodično, ki se razume z otroci, zelo resno, inteligentno in zanesljivo, išče k dve-ma enoletnima otrokoma ča-tiska obitelji v Zagreb. Samo prvoizvirne rešne reflektirane naj pošljo ponudbe z navdihno pogodbo na na lov: Martin Vurič, Zagreb, Medjaška ulica št. 10. 1758 2-1

mariborski bioskop išče za takoj opremiti ja, ki naj bo tudi veče elektrike. Pl. ča po dogovoru. 1778 3-1

Predpečnik, prvovrsten in naj-boljši mi sploševali, ki je ver-ziran v peki keksov in prepe-čencev sprejme takoj V. Hi-znik in d. ug, tvornica keksov, Rogaska Slatina. 1766 3-2

Radi selitve se prodaja pohi-štvo, stoli po-trepa umivalnik, pisalna miza, kuhinjska E-de-nica, jedina omara harmo-nija, dve omari in druge ma-lerkosti. Na ogled od 10 do 12 ure, Stolna ulica št. 1 vira-ta 9. 1774

Pianinsko seno, sedem vago-nov, sli njeno v Kapi h Ballen. Franko železniška postaja. Po-nudit se z navdihno c. ne je po-slati na na-lov: Martin Vurič, Zagreb, Medjaška ulica št. 10. 1759 2-1

Izgubil se je pas od dam-ke ga pišča dne 7. tek. meara od Go-oske ulice čez most do prela ka č z železniki in koroske železnice. Najite j se pro- da ga o tla u intendan-t skom slagal št. kapetana Mar-koviću proti nagradi. 1772

Jetika! Dr. Pečnik. Jetika! Današnje strogo znanstveno zdravljenje. Vsak jetenik, ki hoče doma ozdraviti, naj kupi knjigo. V vseh knjigar-nah, 48 strani, 9 kron. 1046

Franjo Zaveršnik, prvi slov-oglaševalac gla ovirjev, epi-poroča za uglaševanje istih ter spre-ema vsa popravila glas-ovihjev. Einspieler, eva ulica 26. 17024

Radi nujne potrebe denarja se čuda po cenm nekaj volne nega blaga za obleke ab sukne, lepa pulka za gospodna in ge-ne. Naslov pri inseratnem odd lkn

Pozor!

Priporočam vsem velece-njenim trgovcem in odje-malcem prvovrstno blago za Miklavževo

medenjake vseh vrst, pe-civa, božične sveče, bele in barvane, kakor tudi razne druge sveče po sta-rih nizkih cenah. Zahte-vajte cenike! 1612

FRAN CVILAK

Slov. Blatnica.

V četrtek, dne 10. novembra zvečer se vrši v gostilni

„Pri zlatem konjičku“ (Vetrinjska ul.)

Martinov večer

s koncertom in petjem ter pojedino pečenih gosk in jetrih klubas. — — — Poje pekovski pevski odsek. Začetek ob 18. uri. 1771 2-2 Za obilen obisk prosita

A oziij in Ma-ija Nekrop.

S težkim srcem in z bolestjo v duši javljam vsem znancem in pokojnikovim tovarišem, da mi je iztrgala sovražna kroglija dne 27. oktobra na albanski fronti pri Karčelitu iskreno ljubljene-ga zaročenca, poročnika

Davorina Bevka.

Pokopali so ga na dan Vseh svetih ob 11. uri v Priarenu ob navzočnosti tamošnjih častnikov, uradnikov in prebivalstva.

Sv. maša zadošnica se bo brala v petek 11. t. m. ob 9. uri v stolni cerkvi v Mariboru.

V Mariboru, dne 8. novembra 1921.

1773

Žalujoča zaročenka Bea Mejovšek.

KNJIGOVEZNIKA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJSE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA
JOČA DELA #
IZVRSBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!